

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:2680

av Andreas Carlson m.fl. (KD)

Kriminalvården

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återuppta den nedlagda utredningen En flexibel och effektiv kriminalvård, dir. 2014:99, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nolltolerans mot narkotika på anstalter och institutioner och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anpassa anstalterna för familjeliv och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om villkorlig frigivning och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om restriktioner och isolering av barn i häkte och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att konfronteras med brottet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta regler för kommunikation med yttrevärlden för intagna dömda för grova brott och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkt kvalitet av den slutna ungdomsvården och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om påföljder för unga brottslingar och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tiden efter avslutat fängelsestraff och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ny chans till arbete efter avslutat fängelsestraff och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det civila samhällets betydelse i frigivningsprocessen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den kristdemokratiska rättspolitikerna bygger på insikten om människans ofullkomlighet. Brottslighet har alltid förekommit och kommer alltid att förekomma. Staten ska sträva efter att begränsa brottsligheten så långt det är möjligt. Denna inställning genomsyrar vår rättspolitik.

Ett fungerande rättssamhälle förutsätter att de som bryter mot lagen lagförs och straffas. Det är viktigt för att skydda laglydiga, ge brottsoffer upprättelse och för att upprätthålla ett signalsystem om vad som är rätt och fel, men också för att ge förbrytaren möjlighet att sona sitt brott. Människan är en moralisk varelse som hela tiden har ansvar att förhålla sig till vad som är rätt och fel. Den som har tagit sitt straff har sonat sitt brott och har med det återupprättats och fått en chans att i andras ögon återinträda i samhället som en ansvarstagande person. Straff är därför ett nödvändigt inslag i rättsskipningen.

Tiden då straffet avtjänas ska användas på ett meningsfullt sätt genom insatser som möjliggör ett liv utan brottslighet. Behandling mot alkohol- och narkotikamissbruk, utbildning och arbetsträning bör erbjudas. Anstalterna ska hållas drogfria. Frigivningen måste förberedas i god tid. För att undvika återfall bör den frigivne få hjälp att skaffa bostad, arbete eller annan typ av meningsfull sysselsättning. Det är även viktigt att det sociala kontaktnätet stärks. Satsningar på kriminalvården bör ses som ett sätt att minska brottsligheten i framtiden.

Återuppta utredning om kriminalvården

Kristdemokraterna var med och tillförde stora anslagsökningar till Kriminalvården. Samtidigt har Kriminalvården i dag delvis ändrade förutsättningar som hänger samman med förändringar i klientsammansättningen. Därför fanns det skäl att göra en samlad analys av kostnadsutvecklingen inom Kriminalvårdens olika verksamheter. Alliansregeringen tillsatte därför 2014 utredningen; En flexibel och effektiv kriminalvård, dir. 2014:99, med uppdraget att analysera kostnadseffektiviteten i Kriminalvården samt föreslå hur det återfallsförebyggande arbetet kan utvecklas och förstärkas, bland annat genom nya former för samverkan med andra myndigheter och

aktörer. Utredaren fick i uppdrag att redovisa hur Kriminalvårdens kostnader för anstalt, häkte, frivård respektive transporttjänst har utvecklats sedan 2004. Vidare skulle utredaren analysera om fördelningen av kostnaderna var ändamålsenliga och avspeglade regeringens prioriteringar. En internationell jämförelse skulle göras och framgångsrika internationella exempel på återfallsförebyggande åtgärder studeras. Uppdraget skulle redovisas innan 2015 års utgång.

Att utredningen lades ned är mycket beklagligt eftersom Kriminalvårdens verksamhet så väl behöver en sådan genomgång. Kristdemokraterna menar att utredningen snarast ska återupptas. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Medelstildelning

Kriminalvården har under åren med alliansregering fått stora resurspåslag. Dessa var nödvändiga eftersom det vid tiden för när Alliansen kom till makten rådde stora problem inom Kriminalvården. Rymningar var betydligt vanligare och ett par år tidigare hade flera riktigt spektakulära rymningar ägt rum från säkerhetsanstalter. Dessutom förekom narkotika inne på anstalterna samtidigt som sysselsättningen var minst sagt bristfällig. Anslaget till Kriminalvården har från 2005, året innan Alliansen kom till makten, till 2015 ökat med 2 miljarder kronor.

Missbruk i fängelser

Narkotika är ett stort problem i Kriminalvården. Dagligen tar Kriminalvården hand om mellan 9 000 och 10 000 personer som har mer eller mindre uttalade problem med narkotika. Under Alliansens tid vid regeringsmakten har Kriminalvården satsat på en utbyggd vård för att möta missbruksproblem. Under 2013 gick drygt en femtedel av de intagna med missbruk ett helt behandlingsprogram innan de frigavs. Samma år hade ungefär 70 procent av de intagna ett missbruk. Bara 28 procent hade inget känt missbruk alls. 20 procent hade alkoholmissbruk, 30 procent missbrukade narkotika och 21 procent hade ett blandmissbruk.

Drogtester kan göras på de intagna av flera anledningar; vid ankomst, rutinmässiga stickprov, uppföljningsprov eller inför permission. År 2013 var testade sju procent positivt i de test som utfördes, vanligast vid ankomst till anhalt, vid stickprov var siffran tre procent.

Det är viktigt att alla anstalter är drogfria och att personalen ges resurser och möjligheter att kontrollera att drogfriheten efterlevs. Det ska råda nolltolerans mot narkotikamissbruk. Narkotikamissbruk på anstalt medför ofta ett hotfullt klimat.

Behandling ska erbjudas dem som så behöver. Samtliga institutioner ska naturligtvis vara drogfria. Vid misstanke om missbruk ska tester utföras. Vid vägran att lämna urinprov ska anmärkningssystemet användas, vilket ska kunna leda till en senarelagd villkorlig frigivning.

Motverka radikaliserings

Kriminalvården har av regeringen fått i uppdrag att kartlägga metoder och arbetssätt för det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism bland intagna på svenska fängelser. Kriminalvården ska studera hur andra länders arbete ser ut för att motverka radikaliserings i fängelsemiljö och Kriminalvården i stort. Kristdemokraterna anser att arbetet är angeläget och vill intensifiera arbetet med att motverka radikaliserings och rekrytering i svenska fängelser.

Villkorad frigivning

Kristdemokraterna menar att personer som inte sköter sig i fängelse ska kunna få sitt straff ”förlängt” genom att han/hon inte frigets villkorligt utan först efter att hela den utdömda strafftiden löpt ut. Det skapar drivkrafter att följa de regler som finns, att delta i behandlingsprogram och att ta de drogtesterna som man ombeds att ta.

Förändringar bör övervägas när det gäller möjligheten till villkorligt medgiven frihet. Det är inte rimligt att de som återfallit i likartad brottslighet och på nytt döms till fängelse per automatik frigets villkorligt efter att två tredjedelar av det utdömda fängelsestraffet verkställts. Återfallsförbrytare bör avtjäna en tid i fängelset som helt och hållet motsvarar straffvärdet för det eller de nya brott hon eller han dömts. Tiden i anstalt bör dock följas av en tidsperiod då den intagne ges möjlighet att återanpassa sig till ett liv i frihet. Vi anser att den som återfaller i brott och döms till ett nytt fängelsestraff ska avtjäna tre fjärdedelar av det nya straffet.

Under riksdagsåret 2014/15 tillkännagavs för regeringen som sin mening att regeringen bör skärpa reglerna för villkorlig frigivning för dem som återfallit i likartad brottslighet. Detta ska regeringen snarast verkställa.

Unga klienter med restriktioner på häkte

Sverige har under flera års tid kritiserats av FN:s tortyrkommitté och barnkommitté för att unga på häkten idag sitter med restriktioner som innebär att de inte har någon egentlig kontakt med andra människor. Vad det gör med en människa i stort men med en ung person i synnerhet.

Varje enskild restriktion ska, enligt nya riktlinjer, motiveras av åklagaren och det ska dokumenteras. Fortlöpande ska restriktionerna omprövas. Av de 9 500 personer som årligen häktas i Sverige är det ungefär två tredjedelar som har restriktioner, oftast under den första tiden.

Restriktioner och isolering för barn ska användas med yttersta försiktighet för att häktetiden inte ska skada den häktade.

Barn med föräldrar i fängelse

Varje år är det ungefär 8 000 barn som har minst en förälder i fängelse. Med frivården inräknad är det 30 000 barn. Barnkonventionen betonar att Kriminalvården särskilt ska uppmärksamma behov och rättigheter hos barn som har en nära anhörig som sitter i fängelse.

Möjligheten till besök med övernattnig är viktigt för kontakten mellan barn och föräldrar.

Förhållandena varierar från anstalt till anstalt och några är dåligt anpassade för barn. I dag finns på vissa anstalter besökslägenheter där barn och föräldrar kan umgås, leka, laga mat och titta på tv tillsammans. Besökslägenheter, med möjlighet till övernattnig och med barnvänliga besöksutrymmen, ska finnas på alla fängelser.

Olika föreningar spelar en viktig roll för att stötta kontakten mellan barn och föräldrar i fängelse. Bryggan är en ideell förening som har tagit som sin uppgift att ge stöd åt barn som har en förälder i fängelse eller häkte. Föreningen arbetar också för att synliggöra och förbättra förhållandena för barn vars föräldrar är aktuella inom Kriminalvården.

Socialtjänsten har en viktig roll för att barnen ska kunna träffa en förälder som är placerad på annan ort. I synnerhet om den förälder som är fri inte lever med, eller har ett eget intresse av att träffa, den intagna.

För den intagne är den praktiska och känslomässiga anknytningen till framtiden barnen. Det gäller i hög grad de föräldrar som sitter på anstalter och som i många fall förlorat kontakten med sina barn. Många av dem som sitter på anstalt är föräldrar. Deras barn har precis som alla andra barn behov av sin mamma och pappa. Anstalterna måste därför anpassas efter barns och föräldrars behov av umgänge. Rent konkret åsyftar vi övernattningslägenheter, öppna lekrum där föräldrar och barn kan umgås samt grönområden och lekplats i anslutning till de anstalter där barn vistas under längre besök. Kriminalvården måste anpassas så att barn inte ofrivilligt fräntas rätten att upprätthålla en kontinuerlig kontakt och gemenskap med sina föräldrar då dessa vistas på anstalt.

Familjefokus i fängelse

Allt för många återfaller i kriminalitet efter att de avtjänat sitt straff. Här krävs förstärkningar för att minska antalet återfall. Därtill riskerar sex av tio barn, som har någon förälder i fängelse, att själva hamna i brottslighet.

Det är viktigt att arbeta förebyggande i fängelserna. I Wales har man lyckats vända trenden genom en familjemetod där man arbetar med att hitta drivkraften i föräldraskapet hos den intagne, öka antalet besök och göra besöksrummen i fängelserna mer familjevänliga för att skapa en miljö som är mer välkomnande för barn. Genom att arbeta med ett ökat familjefokus inom Kriminalvården i Sverige kan stora vinster göras för den enskilde internen, i det brottsförebyggande arbetet och för samhällsekonomin.

Konfrontation med skulden

Under sin behandling i fängelset ska den dömde på ett tydligt sätt konfronteras med det begångna brottet och därefter bearbeta sin syn på sitt eget handlande.

En återanpassning till en lagenlig tillvaro är knappast möjlig om inte den kriminelle kommer till insikt om det felaktiga i sitt handlande. Därför är det viktigt att den dömde som en del i behandlingen konfronteras med brottet. Samtal om brottet behöver föras på ett annat sätt än idag. Gärningspersonen behöver ställas inför frågan ”Vad är det du har

gjort?” och därefter bearbeta sin syn på sitt eget handlande. Tyvärr tycks samtal om de begångna brotten idag inte höra till vanligheterna inom den svenska Kriminalvården.

Idag finns olika behandlingsprogram inom Kriminalvården. De bygger på olika psykologiska modeller, exempelvis kognitiv beteendeterapi. Det typiska resultatet av alla interventioner som används inom kriminalvården är dock att effekterna av behandling ett år efter avslutad behandling avtar till ett lågt värde.

Svårigheterna att bryta ett kriminellt mönster hos de intagna visar på problemet med ett ensidigt psykologiskt synsätt på rehabilitering. I stället behövs en bredare ansats, där den etiska konflikten mellan brottslighet och laglydnad ges ett större utrymme. Fokus behöver också läggas på den dömdes sociala och andliga behov.

En rapport från danska fängelser tyder på att synen på ånger och ansvar har förändrats bland de intagna de senaste åren. En intervjuad fängelsepräst säger i rapporten: ”Man støder langt mindre på ånger i dag end tidligere. Fokus er flyttet et helt andet sted hen i pressede situationer. Det er helt andre sider av religiøsiteten, der gør sig gældende, når man bliver konfronteret med, hav det er sket. Her er det religiøse iblandet en slags new age tankegang: man skal tænke positivt, man skal igenonem det her, man må binde det negative til noget positivt osv. Man skal have vendt det negative. Det er tanekgangen, faktisk også hos mange unge – ikke så meget at man selv skal angre og vende omkring.”

Med detta synsätt är brottet något som hände, inte något som jag gjorde. Det ligger nära till hands att koppla denna förändring i (åtminstone de danska) dömdas inställning till en övergripande trend i vårt samhälle där det personliga ansvaret gradvis fasas ut.

Det ansvarsundvikande synsättet behöver brytas. Den intagne ska bekräfta sin kapacitet att besluta över sitt handlande, återupprättas som moraliskt subjekt, varsebli sin skuld och sona den.

Tydligare regler för kommunikation med yttervärlden

Skärp reglerna för kommunikation med yttervärlden för intagna dömda för grova brott.

Formellt sett är tillgången till internet mycket begränsad för den som sitter i fängelse. Emellertid har det blivit allt vanligare att interner deltar på internet, exempelvis genom bloggar.

Men även om internettillgången är väl kontrollerad kan den intagne anlita anhöriga eller andra för att få ut sitt budskap. Kriminalvården anser sig inte ha rätt att lägga sig i hur en intagen använder sina sociala kontakter eller sin permission. Yttrandefriheten är en lagstadgad rättighet och det är inget Kriminalvården problematiserar.

Det är emellertid ett problem att personer dömda för mycket grova brott, med brottet som språngbräda, kan sprida propaganda exempelvis för sin extrema politiska uppfattning eller hota vittnen och brottsoffer. Det finns därför anledning att inskränka yttrandefriheten för den som mördar i extremismens namn. Det är inte heller acceptabelt att dömda ska ha möjlighet att hota vittnen eller brottsoffer. Informationsspridning om förhållandena på anstalterna kan också innebära att riskerna för personalen ökar.

Stärk kvaliteten inom den slutna ungdomsvården

Reformera den slutna ungdomsvården grundligt. Liksom för fängelserna bör detta göras i form av en trestegsmodell med tydlig struktur, behandling och återanpassning.

År 1999 infördes sluten ungdomsvård som en ersättning för fängelse för ungdomar 15–17 år som begått grova brott. En utvärdering av Statens institutionsstyrelse visar att när gruppernas brottslighet inom tre år efter domen till sluten ungdomsvård eller fängelse jämförs visar det sig att av de fängelsedömda har 60 procent och av de dömda till sluten ungdomsvård 68 procent en ny dom inom tre år. Det är också en hög andel som återfallit i allvarigare brottslighet som lett till en ny dom till fängelse eller LSU. För de fängelsedömda är det 33 procent och för de LSU-dömda 50 procent som har ny sådan påföljd. I studien ingick 470 ungdomar dömda till fängelse åren 1991–1998 och 371 ungdomar dömda till sluten ungdomsvård åren 1999–2003. Situationen tycks inte förbättras. Av dem som dömdes till sluten ungdomsvård 2005 hade 79 procent återfallit inom tre år efter frisläppandet. Till saken hör att de två grupperna inte är fullt jämförbara eftersom även ungdomar som tidigare skulle överlämnats till vård inom socialtjänsten döms till sluten ungdomsvård sedan denna påföljd införts. Enligt Kriminologiska institutionen vid Stockholms universitet är sluten ungdomsvård den minst effektiva påföljden med hänsyn till återfall.

Under åren 1980–1998 saknade Sverige påföljden ungdomsfängelse respektive slutna ungdomsvård. Enligt tillgänglig kohortstatistik minskade under denna period andelen personer med någon brottsbelastning vid 20 års ålder från 15 procent (födda 1965, straffmyndiga 1980) till 11 procent (födda 1983, straffmyndiga 1998). Kriminologiska institutionen drar slutsatsen att avskaffandet av ungdomsfängelset alltså inte har medfört några synliga negativa konsekvenser när det gäller allmän- respektive individualprevention.

Regeringen beslutade 2008 att införa en lagstadgad eftervård för den som varit på slutna ungdomsvård. För att förbättra utslussningen efter slutna ungdomsvård ökade regeringen 2011 anslaget till Statens institutionsstyrelse (Sis) med 20 miljoner kronor för att Sis ska kunna ta ett större ansvar för utslussning. Detta med tanke på att ungefär en tredjedel av alla unga som frigges varje år saknar planering för tiden efter verkställighet. År 2011 införde regeringen därför ett antal åtgärder som ska förbättra verkställigheten och öka möjligheterna till successiv utslussning under kontrollerade former. En verkställighetsplan ska upprättas för den dömda. Krav infördes också på ett starkare samarbete mellan Statens institutionsstyrelse och socialtjänsten.

Det finns alltså ett behov av att reformera den slutna ungdomsvården i Sverige. Liksom för fängelserna bör detta göras i form av en trestegsmodell med tydlig struktur, behandling och återanpassning.

Gör det lättare att hitta lämplig påföljd för unga brottslingar

Inför möjligheten att döma ut fler olika typer av påföljder för unga lagöverträdare, däribland omplacering, kontaktskyldighet för unga och ungdomsövervakning.

En statlig utredning har gjort en översyn av det svenska påföljdssystemet. Utredningen föreslår bland annat att det införs två nya ungdomspåföljder: kontaktskyldighet för unga och ungdomsövervakning. Dessa påföljder syftar till att fylla det ”glapp” som idag finns när det gäller att finna lämplig påföljd för unga lagöverträdare. Det handlar dels om när den unge är ovillig att delta i ungdomstjänst eller ungdomsvård eller om vårdbehov saknas, samt om de fall då ungdomstjänst inte skulle vara tillräckligt ingripande samtidigt som det inte finns tillräckliga skäl för slutna ungdomsvård. Kontaktskyldighet för unga ska motsvara vad som i dag kan ingå i åtgärden särskilt kvalificerad kontaktperson enligt socialtjänstlagstiftningen. Socialnämnden i den unges hemort ska vara huvudman för påföljden. Ungdomsövervakning ska innefatta tydliga

inskränkningar i den unges rörelsefrihet, utan att det innebär institutionsvistelse.

Utredningens förslag är bra och bör genomföras.

Elektronisk övervakning bör användas i ökad utsträckning för personer 15–17 år. Detta skapar möjlighet för dem att leva ett skötsamt liv, samtidigt som frihetsberövande kan undvikas. Frihetsberövande leder till ökad risk att den unge får en brottslig identitet.

Möjligheten bör också införas att döma ungdomar 15–17 år till kontaktskyldighet liknande kvalificerad kontaktperson som finns för personer under 15 år och skyddstillsyn för vuxna.

En påföljd som skulle kunna användas vore en tillfällig omplacering av den unge till en form av fosterhem på annan ort. Detta bör finnas som ett alternativ för den som är motiverad, som ett alternativ till kortare tid av slutna ungdomsvård.

Riksdagen tillkännagav under riksdagsår 2014/15 för regeringen att se över hur unga under 18 år ska kunna dömas till helgavskiljning med elektronisk fotboja, efter ett förslag från Alliansen. Det är värdefullt att det finns fler och mer lämpliga påföljder som unga kan dömas till vid brott.

Tiden efter avslutat straff

Kriminalvårdens ansvar ska upphöra först då kontakt upprättats med socialförvaltningen, arbetsliv, hyresvärd och andra aktörer som medverkar till att den frigivne kan starta i ett fungerande liv i samhället.

Genom regleringsbrev ska Arbetsförmedlingen få ett tydligt uppdrag att samverka med Kriminalvården kring utslussningen av personer som frigiges från fängelser eller slutna ungdomsvård.

I socialtjänstlagen ska en tydlig skyldighet införas för kommunerna att samverka med Kriminalvården kring utslussning av personer från fängelser eller slutna ungdomsvård.

Det är oerhört viktigt att samhällets stöttning fortsätter även efter avtjänat straff. Den frigivne behöver ofta hjälp till bostad, arbete, utbildning och andra återanpassande åtgärder för att möjligheten att leva ett liv utan brottslighet ska maximeras. När någon frigiges utan vettig sysselsättning, utan bostad, utan socialt nätverk drivs de återigen rakt i

armarna på de kriminella kretsarna. Riksrevisionen har kritiserat bristande samverkan mellan ansvariga myndigheter inför frigivningen. Samverkan sker inte på ett sådant sätt att klienter får samma möjligheter till stöd i alla delar av landet.

Kriminalvårdens ansvar bör inte automatiskt upphöra vid strafftidens utgång utan först då kontakt upprättats med socialförvaltningen, arbetsliv, hyresvärd och andra aktörer som medverkar till att den frigivne kan starta i ett fungerande liv i samhället.

Kriminalvården har idag ett uppdrag att samverka med andra samhällsaktörer, exempelvis Arbetsförmedlingen och kommunerna. Det finns dock inget motsvarande uppdrag till dessa tilltänkta samverkansparter. Regeringen bör därför genom regleringsbrev ge tydliga uppdrag till Arbetsförmedlingen att samverka med Kriminalvården om utslussningen av personer som frigges från fängelser eller slutna ungdomsvård. Motsvarande uppdrag till kommunerna bör införas i socialtjänstlagen. Den norska så kallade importmodellen, som innebär att myndigheterna har ett ansvar att erbjuda sina tjänster innanför fängelsemurarna, skulle kunna fungera som inspiration. Importmodellen innebär att olika myndigheter ”kommer innanför murarna”. Man har exempelvis skapat ”servicetorg” på fängelserna, där de norska motsvarigheterna till Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan hjälper de intagna med kontakter med livet utanför fängelset. De intagna får hjälp med bland annat boende, arbete, studier, hälso- och sjukvård, beroendebehandling, id-papper och sociala nätverk.

För att undvika avhopp i studierna under fängelsetiden ska det finnas tydliga incitament för att fullfölja det man åtagit sig, exempelvis att personen satsar egna pengar och får tillbaka en bonus efter avslutad godkänd kurs.

Det civila samhällets betydelse

Frivilligorganisationer ska ha en naturlig plats i återanpassningen av den dömda, både före och efter frigivningen. Det civila samhället har redan idag stor betydelse för att stötta tidigare dömda personers återanpassning. Föreningar bör uppmuntras att finnas med som en del i livet innan och efter frigivningen. Avhoppjourer, dit kriminella kan vända sig när de vill lämna sitt kriminella liv, har sedan flera år drivs av bland andra Exit Fryshuset (främst avhoppare från nazistisk miljö), Kriminellas revansch i samhället (Kris) och X-cons. Vi kan inte utgå ifrån att civilsamhället kommer ställa upp automatiskt om inte de ekonomiska förutsättningarna finns. Avdragsrätt för gåvor till

ideella föreningar, vilket Kristdemokraterna drivit igenom, är ett viktigt steg för att stödja civilsamhället ekonomiskt.

Kristdemokraterna vill också ge frivilligorganisationer ersättning i förhållande till hur väl de lyckas återanpassa tidigare dömda.

På senare år har begreppet ”social impact bonds” (SIB) etablerats i Storbritannien. Detta innebär att civilsamhället får ekonomisk ersättning från staten i förhållande till hur väl man lyckas med att återanpassa tidigare brottslingar. De fördelar som antas finnas med SIB är bland annat incitamentet att nå resultat samt att privat finansiering kan tillhandahållas för att skapa en infrastruktur för rehabilitering. Även om man ännu inte kan fastslå att SIB ger tydliga positiva resultat, är konceptet tillräckligt intressant för att prövas också i Sverige.

Andreas Carlson (KD)

Sofia Damm (KD)

Tuve Skånberg (KD)

Mikael Oscarsson (KD)